

בו אותו הרשם, עובר בכל השערים שלמעלה ואין מוחה בידו.

רבי יהודה אמר, אשרי חלקו של משה, שעליו פתוב אשרי תבחר ותקרב, וכתוב (שמות ב) ומשה נגש אל הערפל, (שם כד) ונגש משה לבדו אל ה' והם לא יגשו. פה תאמר לבית יעקב - אלו הנקבות. ותגיד לבני ישראל - אלו הזכרים. רבי שמעון אמר, פה תאמר, כמו שנאמר פה תברכו. וכתוב וחסדיך יברכוכה, כלומר יברכו כה. פה תאמר לבית יעקב - באמירה, והינו מצד הדין. ותגיד לבית ישראל - כמו שנאמר (דברים ד) ויגד לכם את בריתו. וכתוב (שם כו) הגדתי היום לה' אלהיך. לבני ישראל - הזכרים, שבאו מצד הרחמים.

אמר רבי יצחק, הואיל ובאנו לזה, מה זה הגדתי היום לה' אלהיך? לה' אלהינו הנה צריך להיות! אמר לו רבי שמעון, וכי רק בלבדו הוא, והרי פתוב (שם ח) כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה וגו', (שם) אשר ה' אלהיך נתן לך, (שם ד) כי ה' אלהיך אש אכלה הוא, וכלם כף?

אמא כף שנינו, כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה, וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. מה הטעם? משום שהנזע הקדוש עולה לארץ הקדושה, ושכינה יושבת במקומה, וזה בזה תלוי. ומשה לא אמר אלהיך אלא לאותם שהיו עתידים להפגס לארץ הקדושה ולקבל פני שכינה. ומה שלא אמר אלהינו, משום שהרי משה לא זכה להפגס לארץ, ולכן אלהיך ודאי בכל מקום, משום שהם היו עתידים להפגס לשם.

הו' זמינין למיעל תמן.

דאשתכח ביה ההוא רשימא, אעבר בכל תרעין דלעילא, ולית דימחי בידוי.

רבי יהודה אמר, זפאה חולקיה דמשה, דעליה פתיב אשרי תבחר ותקרב, וכתוב ביה (שמות כד) ומשה נגש אל הערפל ונגש משה לבדו אל יי' והם לא יגשו. פה תאמר לבית יעקב: אלין נוקבי, ותגיד לבני ישראל: אלין דוכרין.

רבי שמעון אמר, פה תאמר, פמה דאת אמר (במדבר ו) פה תברכו. וכתוב, (תהלים

קמה) וחסדיך יברכוכה, כלומר יברכו כה. פה תאמר לבית יעקב, באמירה. והינו מסטרא דדינא. ותגיד לבני ישראל, פמה דאת אמר, (דברים ד) ויגד לכם את בריתו. וכתוב (דברים כו) הגדתי היום ליי' אלהיך. לבני ישראל, דוכרין, דאתו מסטרא דרחמי.

אמר רבי יצחק, (ס"א י"ב) הואיל ואתינא להאי, מה הוא הגדתי היום ליי' אלהיך. ליי' אלהינו, מיבעי ליה. אמר ליה ר' שמעון, וכי האי בלחודוי הוא. והא כתיב (דברים ח) פי יי' אלהיך מביאך אל ארץ טובה וגו'. (דברים ז) אשר יי' אלהיך נותן לך. (דברים ד) פי יי' אלהיך אש אוכלה הוא, וכלהו הכי.

אמא הכי תנינו, כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה. וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. מאי טעמא. משום דזרעא קדישא, לארעא קדישא סלקא. ושכינתא באתרה יתבא. והאי בהאי תליא. ומשה לא קאמר אלהיך, אלא לאינון דהו' זמינין למיעל לארעא קדישא, ולקבלא אפי שכינתא. ומה דלא אמר אלהינו, משום דהא משה לא זכה למיעל לארעא, ובגיני כף, אלהיך ודאי בכל אתר, משום דאינון

אמר ליה ודאי הכי הוא. אבל הכא כתיב, פתוב (שם כו) ובאת אל הפהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלהיך, והרי הם בארץ שורים. מה הטעם אלהיך ולא אלהינו? אלא הם רצו להראות ולהודות שבגלל החסד העליון זכו לכל זה ושרו בארץ ונכנסים לאותה ארץ ועשה עמם כל אותן טובות, ומשום כך היו אומרים דברים אלה לכהן (ולא לאדם אחר), שפתוב הגדתי היום לה' אלהיך, (וכך הוא ודאי) משום שבא מצד החסד.

בה תאמר לבית יעקב - לאותו מקום שראוי להם. ותגיד לבני ישראל - באותו מקום שלם שראוי להם, שהרי יעקב וישראל שתי דרגות עליו, ובדרגה אחת עולים. אלא ישראל שלמות הפל נקרא. ותגיד לבני ישראל, להראות חכמה ולדבר ברוח חכמה טוב ואמת שעשה להם הקדוש ברוך הוא, שפתוב ויגד לכם את בריתו.

שנינו, אמר רבי יוסי, פעם אחת הייתי הולך בדרך והנה עמי רבי חייא בני. עד שהיינו הולכים, מצאתי איש אחד שהיה לוקט בשדה עשבים לרפואה. קרבתי אליו ואמרתי לו: בן אדם, כל האגדות הקשורות הללו של העשבים למה? לא הרים ראשו ולא אמר דבר. חזרתי פעם נוספת ואמרתי את זה - ולא אמר דבר. אמרתי לרבי חייא בני: או שהאיש הזה אֲנִינו אֲטומוֹת, או שוטה, או חכם. ישבתי אצלו. אחר כך לקט אותם עשבים, ואחז אותם וכסה עליהם בעלי גפן.

אמר לנו: אני ראיתי שאתם יהודים, ועל היהודים אומרים שהם חכמים. אם לא הייתי חס עליכם, עכשו תהיו מרחקים

אמר ליה ודאי הכי הוא. אבל הכא כתיב, (דברים כו) ובאת אל הפהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לי' אלהיך, והא אינון בארעא שריין, מאי טעמא אלהיך, ולא אלהינו. אלא אינון בעיין לאחזאה ולאודאה, דבגיני דחסד עלאה, זכאן לכל האי, ושריין בארעא, ועאלן לההיא ארעא, ועבד עמהון כל אינון טבאן, ובגיני כך, הוו אמרי מלין אלין לכהן, (ולא לבר נש אחרא) דכתיב הגדתי היום לי' אלהיך, (והכי הוא ודאי) משום דאתי מסטרא דחסד.

בה תאמר לבית יעקב, לההוא אתר דאתחזי להו. ותגיד לבני ישראל, בההוא אתר שלים דאתחזי להו, דהא יעקב וישראל, תריין דרגין אסתלקו, ובדרגא חד סלקין, אלא ישראל שלימותא דכלא (דף פ' ע"א) אקרי. ותגיד לבני ישראל, לאחזאה חכמתא, ולאשתעי ברוח חכמתא, טיבו וקשוט דעבד לון קדשא בריהו הוא, דכתיב ויגד לכם את בריתו.

תנא, אמר ר' יוסי, זמנא חדא הוינא אזיל בארעא, והוה ר' חייא ברי עמי. עד דהוינא אזלין, אשפחנא חד גבר, דהוה לקיט בחקלא, עשבין לאסוותא. קריבנא לגביה, אמינא ליה, בר נש, קוטרא דקוטרי דעשבין למה. לא זקיף רישיה, ולא אמר מידי. אהדרנא זמנא אחרא ואמינא האי, ולא אמר מידי. אמינא ליה לרבי חייא ברי, או האי בר נש אטים אודנין, או שטיא, או חפימא. יתיבנא גבוי. לבתר לקיט אינון עשבין, ואחיד לון, וחקפא עליהון טרפי גופנין.

אמר לן, אנא חמינא דיודאין אתון, ויודאין אמרי עליהו, דאינון חפימין, אי לא דחייסנא עלייכו השתא, תהוון רחיקן מבני